נג א ב מיי׳ פי״א מהל׳ מקי ממון הלכה ג: בד ג ד ה מיי׳ פ״ד

מהלכות חובל ומזי

הלכה ה ו סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי׳ תכג סעיף

:ל וסעיף ד

ט. יומא מז.], ג) לקמן מט., ד) וולטיל לד:ז. ה) ודברים

תורה אור השלם

רברבי. ה"נ המית אמר ליה ברישא

דאכתי לא הוה ידע ליה מילתא דעדיפא

מיניה כי הדר משכח הך הדר ביה

מהמייתה: מדמי ולדות. נגח חת

החשה וילחו ילדיה: כי ינלו חנשים.

ונגפו אשה הרה ולא שוורים: אף

שוורים. דפטר להו קרא מועדים

הוא דפטר אבל תמין ליחייבו: כתב

רחמנא ובעל השור נקי. למימר דלא

דרשינן אנשים ולא שוורים הדומין

לאנשים אלא תם פטור ומועד חייב:

גבי בושת נמי. דקיימא לן ולקמן

דף פו.ד) שורו שבייש פטור ונפקח

לן מכי ינצו אנשים יחדו איש ואחיו

וקרבה אשת וגו׳ וקלותה את כפהם

ממון דהיינו בושת נימא הכי כו':

וכ"ת ה"נ. דלרבי יוסי הגלילי משלם

מועד ממון בושת: אלא אביי ורבא

דחמרי תרוייהו. להכי אלטריך דאי

מדר"ע הוה אמינא אנשים ולא שוורים

הכי מידרש אנשים הוא דכי יש אסוו

באשה לא יענשו בדמי ולדות דהם

ליה בדרבה מיניה אבל שוורים אפילו

יש אסון יענשו בדמי ולדות דליכא

בה חיוב מיתה כתב רחמנא כו':

אטו באסון חליא מילחא בכוונה פליא מילפא. ואפילו יש אסון באשה

יענשו אם נתכוין לחבירו דסבירא ליה לרב אדא כר' שמעון דאמר

במס׳ סנהדרין באלו הן הנשרפין

(דף עט.) נתכוון להרוג את זה והרג

את זה פטור ממיתה וחייב ממון ולית

ליה דתנא דבי חזקיה דאמר לא

חלקת בו בין מתכוין לשחין מתכוין

לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון ולא יהיה אסון דקרא בחבירו קדריש ליה

אם אין אפון בחבירו אפילו יש אפון

באשה יענש וכיון דאנשים אהיכא דיש

אסון נמי יענשו אשתכח דאמעיט

שוורים בין ביש אסון בין בשאין

אסון ובעל השור נקי למה לי:

ונימא

ו. וכי יגח שור את איש אֶת בְּשָׁרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר 2. וְכִי יִנֶּצוּ אֲנָשִׁים וְנָגִפּוּ אָשָׁה הָרָה וְיִצְאוּ יְלְדֶיהְ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוֹש יַעְנֵשׁ בַּאֲשֶׁר יְשִׁית עָלִיו יֵעְנֵשׁ בַּאֲשֶׁר יְשִׁית עָלִיו ַבְּעֵל הָאִשְּׁה וְנְתַן בַּפְלִלִים: שמות כא כב בִּפְלִלִים: שמות כא כב

הגהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה גבי וכו' לח נפיק מאיש אלא מאנשים. נ"ב ס"א ולעיל בהמניח גרסי׳ אי מההוא ה״א לער לחודיה ול"ג לער ובושת דבושת נפק מאנשים:

גליון הש"ם

תום' ד"ה כתב וכו' כרפי' לעיל. דף לח ע"א מום׳ ד״ה לח״כ:

מוסף רש"י יציבא. לורחי (ערובין ט.).

א) רש"ל מ"ה, ב) ושירובין משכה רברבי. ברישא שקיל להו וכי הדר משכח זוטרי שקיל. הכא 🦰 תם מיחייב. לא בעי למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור דאטו משום דאייעד יהיה פטור יותר אלא ה״ק דמועד יהיה נמי אע"ג דראייה גדולה אמר ליה ברישא כי הדר משכח ראייה פטור שלא לחייבו בהעדאה יותר מתם והא דקאמר יליבא בארעא זוטרתי אמרה ניהליה: משכח זוטרי. ברישא שקיל להו סבר דלמא משום לד תמות הקל שאין משלם אלא מגופו חייב לד מועדת לא כ״ש: לא משכח אחריני וכי הדר משכח רברבי ולית ליה מנא כולי האי בתב רחמנא בעל השור נקי דליחזקינהו לכולהו שדי זוטרי ושקיל

דפשור. ואנטריך למיכתב אנשים דאי לא כתב אלא בעל השור נקי הוה מוקמינן נקי מחלי כופר והוה מחייבינן בין תם בין מועד בדמי ולדות אבל השתא דכתיב אנשים למעוטי מועד אית לן לאוקמי פטור דנקי אתם דלא להוי יליבא בארעא וכו׳: בתב רחמנא בעל חשור נקי תם פמור ומועד חייב. ונקי מדמי ולדות דקתני לאו לפוטרו מדמי ולדות אלטריך אלא כלומר דוקא תם פטור מדמי ולדות ואי לא כתב אנשים כלל הוי פטרינן נמי במועד דלא מחייב הכתוב במועד אלא במקום שחייב בתם °כדפירשתי לעיל (לח.) ולהכי כתב אנשים דליתי נקי לגלויי עליה דלא משתעי אנשים ולא שוורים אלא בתם והא דתניא בהחובל (לקמן דף פו.) שור אין משלם אלא כזה ופטור מדמי ולדות משמע דאיירי במועד דמשלם נ"ש ועוד דומיא דאדם ואפילו הכי פטור מדמי ולדות ההיא כר"ע אתיא:

גבי בושת נמי נימא הכי אנשים בו". דגבי בושת כתיב כי ינצו אנשים יחדו איש ואחיו דמאיש בעמיתו לא נפקא אלא לער לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהזה כדאמרינן בהמניח (לעיל דף לג.) ואפילו לר"ע דמאיש בעמיתו נפקי כולהו מודה הוא דבושת לא נפיה מיניה אלא לער וריפוי ושבת שרגילין להיות ע"י חבלה דומיא דנתינת מום אבל בושת דרגיל להיות רוב פעמים בלא חבלה לא נפיק מאיש אלא מאנשים (א) וא"ת וריפוי ושבת בין לר"ע ובין לרבנן לילף מאנשים דכתיב גבי ריפוי ושבת וכי יריבון אנשים וי"ל דקים ליה לגמרא דההוא אנשים אתא לדרשה אחרינא ומהאי טעמא נמי א"ש דלא פריך גבי ריפוי ושבת נמי נימא הכי אבל ההוא דבושת קים לן דלמעוטי שוורים אתא והא דלא פריך

משכח רברבי שקיל זומרי שקיל רב מביומי משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים משכח זומרי שקיל משכח רברבי שדי זומרי ושקיל רברבי תניא אידך יבעל השור נקי רבי יוםי הגלילי אומר נקי "מדמי ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא אנשים אנשים אנשים אנשים בי ינצו אנשים אומר ב' ינצו אנשים יולא שוורים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא בריה דרב אידי איצטריך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין הא תם מיחייב כתב רחמנא בעל השור נקי דפמור אמר רבא יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא אלא אמר רבא איצטריך ס"ד אמינא אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וק"ו לתמין דפטירי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פמור ומועד חייב א"ל אביי אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין וקל וחומר לתמין דפטירי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פמור ומועד חייב וכ"ת ה"ג אי הכי ליתני בעל השור נקי רבי יוםי הגלילי אומר פמור מדמי ולדות ומבושת אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו יאנשים אין אסון באשה יענשו ייש אסון באשה לא יענשו ולא שוורים דאע"ג דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור מתקיף לה רב אדא בר אהבה אטו באסון תליא מילתא בכוונה תליא מילתא אלא יאמר רב אדא בר אהבה אנשים הכי נתכונו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו כי נתכונו לאשה עצמה לא יענשו ולא שוורים דאפילו נתכונו לאשה עצמה יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטירי וכן כי אתא רב חגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה כוותיה דרב אדא בר אהבה תניא אידך בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדמי עבד

גבי צער נמי נימא הכי דכתיב איש בעמיתו ולא שור בעמיתו שור דומיא דאיש כו' משום דניאא ליה למפרך מקרא דאנשים דומיא דההיא דאיירי בה: בבוונה תדיא מילתא. פ"ה דס"ל כר"ש דאמר באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) נתכוון להרוג את זה והרג את זה פטור ממיתה וכיון דפטור ממיתה חייב בדמי ולדות דלית ליה דתנא דבי חזקיה וקשה לר"י וכי היה תמה רב אדא בר אהבה על אביי ורבא אם סבורין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אדא וברייתא דרב חגי דרומאה פליגי אחנא דבי חזקיה וה"ל למפרך הכא כדפריך רבא עליה דרב דימי פרק אלו נערות (כמוצות דף לה. ושם") ומי איכא מאן דלית ליה דתנא דבי חזקיה ונראה לר"י דרבא ואביי לא היו פוטרין שוורים מדמי ולדות מנקי אלא דוקא היכא דלא נתכוונו לאשה דומיא דאנשים דמשתעי בהו קרא אבל נתכוון לאשה עצמה חייב מדלא קאמר אנשים אין אסון יענש הא יש אסון לא יענש בין נתכוונו זה לזה בין לא נתכוונו זה לזה אלא לאשה עצמה ולא שוורים דבין הכי ובין הכי יענש כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור והוה משמע שפיר דפטור בכל ענין אלא ודאי בנתכוונו לאשה עצמה חייבין לאביי ורבא ואע"ג דבאנשים פטירי טפי כשמתכוונים לאשה היינו משום דשייך בהו קם ליה בדרבה מיניה אבל בשור לא שייך ופריך רב אדא בר אהבה והא ע"ר בכוונה תליא מלתא לרבי דדריש בהנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) ונתתה נפש תחת נפש ממון ולית ליה לא חלקת בין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג וסובר רב אדא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש לחלק בין מתכוין לשאין מחכוין לענין דמי הנהרג לא נלמוד עוד שום פטור ממון כשאין מתכוין מכח הקישא ואט"ג דאית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידיה אנשים אפילו יש אסון באשה יענשו ולדידיה יש לגו לפטור בשוורים אפילו נתכוונו לאשה שאי אפשר לרבי לדרוש אלא כמו שדורש אחרי כן ומדרבי נשמע לכולהו תנאי שלא מצינו מחלוקת זה ביניהם ואביי ורבא סבירי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון לדמי הנהרג לרבי גלי אבל בשאר ממון לא גלי וכן מוכח בהפרה ולקמן דף מט.) דאביי ורבא סבירי להו שהוא חייב בשוורים כשנתכוין לאשה עלמה דתנן שור שהיה מתכוין לחבירו והכה אשה וילאו ילדיה פטור מדמי ולדות ודייקינן בגמרא טעמא דנתכוין לחבירו אבל נתכוין לאשה משלם נימא תהוי חיובתא דרב אדא בר אהבה משמע דלרבא ואביי ניחא דמחייבי ומתניתין דהחובל (נקמן דף פו.) דפטר שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

ונימא